

У лето и јесен 2002, од почетка августа до краја новембра, на страницама "Времена" вођена је полемика у којој су се, по једној од чаршијских оцена, обрачунавали дојучерашњи истомишљеници. По другима, то је била нека врста репризе "сукоба на књижевној левници"; трећи су инсистирали на оксиморону "обрачун читалаца с редакцијом"... Повод за ту дуготрајну – и, ако је допуштено рећи, вишеструко значајну расправу – био је текст главног уредника "Времена" Драгољуба Жарковића, реакција на изјаву председнице Хелсиншког одбора Србије Соње Бисерко по којој "српска елита преко независних медија, Б92 и 'Време', чини све да злочин не само релативизује већ и деетнификује" (цитат из анализе полемике Оливере Милосављевић, објављене у "Хелсиншким свескама" бр 16, доступне на веб-сајтовима Хелсиншког одбора и емисије РТВ Б92 "Пешчаник"). По истој анализи, теме полемике биле су извештавање новинара листа "Време" из Хага, Хашки трибунал, НАТО интервенција, 5. октобар 2000, паре и финансијери... У овом наставку фељтона поводом десетогодишњице бомбардовања објављујемо изводе из полемике који се непосредно тичу НАТО интервенције "Милосрдни анђео".

Тужилачка ревност

Да ли је требало да објашњавамо затуцаном народу да мора да воли НАТО бомбе? Да ли смо морали да верујемо како су сви они мостови порушени из разлога педагошких, да би Срби научили лекцију из демократије? Или из медицине, јер што је лек за болесног човека то је бомба за луд народ? И да ли је уопште пало довољно бомби?

Да ли је можда морало да буде много више жртава, јер народ у ствари није оздравио, јер ови "постмодерни информбиривци" тврде да се ништа битно није променило, осим можда нагоре, јер Србија није денацификована, не признаје, неће да се суочава итд.?

Стојан Церовић, "Време" 608, 29. август 2002.

Право на треће мишљење

Ја и даље сматрам три ствари: бомбардовање је било противправан чин, оно је било ратни злочин и оно није имало никакве везе с хуманошћу, већ с интересима Сједињених Америчких Држава и НАТО-а. Смем ли да будем и против Милошевића и против ОВК и против НАТО-а? Смем ли уопште да критикујем САД и НАТО, или се то сматра светогрђем? Смемо ли уопште критички да разматрамо историјске процесе, војне сукобе, економске и политичке интересе или је то дозвољено само некима?

Љубиша Рајић, "Време" 608, 29. август 2002.

Бомбардовање за наше добро

Свако друштво са макар мало самопоштовања било би поносно да има гласове попут оних од госпођа Перовић, Слапшак, Кандић и Бисерко... Обратите пажњу, кључна ријеч овдје је самопоштовање... На примјер, ваш оснивач Срђа Поповић одавно је сматрао да је бомбардовање неопходно за ваше властито добро. Он није усамљен у томе. НАТО бомбардовање је, наравно, стигло у погрешно вријеме и из потпуно погрешних разлога. Никако незаслужено. Разлика у овим гледиштима је обична рефлексција личног морала. То је, по мени, порука коју "госпође" покушавају, узалудно, да објасне.

Мирослав Вишић, "Време" 609, 5. септембар 2002.

Чињенице, право и извештавање

НАТО је 14. априла 1999. године бомбардовао колону албанских избеглица на путу између Дечана и Ђаковице, а дан касније преузео је одговорност за бомбардовање. Овај догађај је у свом сведочењу од 16. јула ове године поменула Мерфидета Селмани. Милошевић је питао Селманијеву да ли зна колико је цивила тог дана изгубило живот у НАТО бомбардовању. Судија Меј је приметио да питање подразумева да је НАТО извео бомбардовање и упитао је сведокињу да ли зна ко је био одговоран. Она је одговорила да људи у колони нису могли да виде да ли се ради о НАТО-у или неким другим авионима. Меј је на том месту окончао расправу о авионима.

Да Меј то није учинио, можда би Селманијева рекла да је накнадно сазнала да се радило о авионима НАТО-а. Можда би рекла нешто друго. То не знамо. У сваком случају, она није "тврдила да су српски авиони побили на десетине недужних цивила".

Богдан Иванишевић, "Време" 612, 26. септембар 2002.

Како сам почео да навијам за Милошевића

Господо која се залажете за денацификацију целог народа, с потпуном и свесном намером да вам на нимало пријатан начин неке ствари ставим до знања, желим да вам кажем да смо у стравичним догађањима последњих десет година на тлу бивше Југославије сви страшно пуно изгубили. Неки су изгубили државу, неки кров над главом, неки завичај, неки су постали апатриди, неки инвалиди, неки изгубили душевни мир, а неки, што је и најстрашније, и једино ненадокнадиво: своје најближе којих више нема. У име свих њих, поштована господо, истина, која није црно-бела, мора да се сазна и кривци морају да буду кажњени, али сви и без изузетака, а за мене су кривци и они који су бомбардовали моје дете и они који су их наговарали да то бомбардовање продуже. Јер, да ли је живот моје колегинице, која је у осмом месецу трудноће погинула на пијаци у Нишу, само колатерална штета или можда и њена породица, или породица мог колеге чији је отац погинуо у истом нападу, такође треба да буде денацификована као целати. Не, господо, они су жртве, као и муслимани Сребренице, као грађани Сарајева, као Албанци, а затим и Срби на Косову. Одговорност има име и презиме, али се плашим да суђења попут овог у Хагу неће помоћи да се до праве истине ускоро дође. А томе ће још мање помоћи пљување по онима који се труде да о том суђењу, као и о гомили ствари пре тога, пишу објективно.

Јован П. Антовић, "Време" 612, 26. септембар 2002.

Љубазна ратна дописница за г. Поповића

Поштовани господине уредниче, колебао сам се да ли да подсећам вас и читаоце да смо колорит ове расправе описали унапред и то објавили 26. јуна 1999, у тексту "Чувар доживотног мандата у прелазном периоду", у тринаестом ванредном, последњем ратном (цензурисаном), броју "Времена", које је на насловној страни имало велики наслов "Готово". Молим вас ипак да објавите репринт уводних пасуса тог текста јер у њима су сви наши јунаци на сцени:

"Србија из ратног стања улази у стање политичког превирања и преиспитивања свог положаја, а и сви у њој. Већ видимо како се роје питања: где је био онај ваш; ко је побегао а ко остао овдје јер сунце туђег неба неће те гријат' ко што ово грије; ко је, што кажу Руси, 'молчал', ко је певао, а ко је, опет, био приморан да пева; ко има модрице на прсима јуначким, од бусања; ко је промукао од команди; ко је издавао неовлашћене команде; ко је био забринут, ко је, забринут, побегао у панонске даљине м'глених и калних, а ко је голим грудима јурнуо на другу страну, да се мучи на медитеранском сунцу у тешкој, практично арканској бици за нашу ствар; ко је био огорчен а ко егзалтиран, ко се претерано јуначио; а ко је први рекао доста; ко није осудио бомбардовање зато што би то значило 'подржати Слобу', ко је осудио и НАТО и Слобу, а ко се вадио на то да мора ћутати јер у рату је истина кастрирана; ко је јуришао на НАТО, а ко му је ишао у сусрет; ко је у рату чинио подвиге, а ко непочинства; ко је мудровао, а ко срао; ко је крварио, а ко крао...

Само су ратне жртве угроженије од нас живих људи јер њихове ће кости поново прекопавати ради изградње спомен-костурница и ради писања оптужница.

Рат обично ускомеша и најбоље и најгоре људске особине и остави тешка замршена питања, наизглед разрешива само у следећем рату.

Понеко од људи из Цркве препоручује да се најпре прође период епитимије, поста и кајања, ћутања и преиспитивања. Идите, благо мени, у цркву Ружицу на Калемегдану, то је војничка црква, и упалите свећу за мртве.

У основи, иза те менталитетске, режимске и дисидентске, пацифистичке и милитаристичке мешавине у наредним месецима видеће се шта је после бомбардовања остало од политичке Србије, да ли ће се одржати политичке институције, шта ће остати (а ваш хроничар слуги да неће остати много) од предратних 'источних', и 'западних', идеологија, од наде у 'источни братски загрљај', од формула 'НАТО крила штите људска права' и 'рушење Дрездена, плус Маршалов план, плус денацификација – једнако немачко привредно чудо'. Да ли ће разорено социјално ткиво после рата овде произвести неки рационалнији језик?"

Ове редове, као и основну причу у ратној хроници, главну тему која сажима замршена и трагична збивања у том периоду, у свим ратним бројевима, уз сарадњу већег броја чланова редакције, неприморан, писао сам ја, долепотписани новинар "Времена" Милан Милошевић, ни од кога наговаран, и поносан на оно што сам у тим околностима написао, а чини ми се да бих у сличним околностима писао на исти начин. Ја, за разлику од г. Поповића (Срђа Поповић, нап. ур.), сматрам да би остала брука до века да тада "Време" није излазило. Ако смо се супротстављали домаћој необузданој сили, морали смо и оној већој. Уосталом, прошле године, после 11. септембра боравио сам и ја у Америци и видео тамошњи ковитлац свакаквих емоција и обавезних питања да ли су новинари прво новинари или прво Американци. Нисам приметио да је у тим околностима престао да излази "Њујорк тајмс".

Не бих потезао те "ратне успомене" да не препознајем етички прекршај и личну увреду у ономе што у "Пошти Времена" пише и што, ширећи полемику на друге медије и претварајући је ипак у бестидно оговарање, у "Босанским данима" сада говори "читалац Поповић". Он, на пример, каже да је излагање "Времена" у ратном периоду доживео "као кад би ти се кћерка проституисала!" и то појачава једним: "Страшно!" Сад човек треба да буде фин па да избегне изразе који би прецизно и веома сликовито описали оно понашање суоснивача и власника овог листа који се у ратно време шепури по западним салонима и ближњем зарубежу и попут оног "ако немају хлеба нек једу колаче" дели лекције како је бомбардовање у ствари добро за Србију. Да, то је било заиста страшно. Личило је на цинично подлагање наше ломаче. Није букнула, јер је и тако усковитлана јавност схватила да ми свој посао радимо искрено и доследно с дигнитетом и са самолошћу за све жртве па и, за разлику од њега, и наше. Можда неки сада жале што ломача није букнула! Написали би сјајно саопштење, а богами, дали би и неколико запажених интервјуа. Ушло би и у црну књигу о медијском насиљу.

Неко је изгледа погрешно обавестио г. Поповића, а он јавност, да је "Време" у ратном периоду излазило због наметнуте радне обавезе и због тога да би породице новинара имале од чега да живе (ово последње је свима смешно). Ко хоће да тражи изговоре у режиму Слободана Милошевића нека га тражи. Мени то није потребно, ја сам тај посао и у том трагичном периоду радио по свом најбољем знању и уверењу и с осећањем грађанске и професионалне дужности. И патриотске. Ту реч неки људи сада исувише лако проscribeују. Нечија деца су гинула у војсци, нечија на мосту у Варварину, нечија у Дреници. Ми смо, најбоље што смо умели, правили новине јер су оне у тешким временима људима потребне. Неки су тада, богами, написали своје најбоље текстове. С овим што је до сада (а и тада) изашло испод моје руке могу мирно пред бога и пред свог учитеља новинарства Сергија Лукача.

Да се, дакле, упустимо опет у то замршено питање из Симовићевог Позоришта Шопаловић: Да ли се "под Немцом" сме месити хлеб, сме ли да ради позориште, да ли људи треба да читају новине?

Из до сада написаног у тој полемици и изреченог около може се закључити да је режимска пропаганда од 1990. до 1999. неоправдано повезивала "Време" с г. Поповићем, с његовом активношћу у Америци, с његовим изјавама, потписима на петиције за бомбардовање Срба у Босни, оценама да је бомбардовање Србије у ствари добро за Србију итд.

Захвалио бих г. Поповићу на том разјашњењу, мада му замерам што то ипак није учинио онда када је све могло трагично да се заврши по наше животе и када је његова јавна делатност знатно отежавала нашу комуникацију с јавношћу у Србији, која је била захваћена несрећом и контроверзама грађанског рата, сломом вредности, таласом агресије, ратном пропагандом и разарајућим емоцијама.

Могло би се рећи да је г. Поповић поступао фер што се до сада није мешао у оно што ми у то време радимо, као што смо ми из "Времена" (ако за ту групу индивидуалаца може да се употреби заменица "ми") поступали фер кад се нисмо мешали у оно што је он лично, често представљан и слављен као оснивач власник "Времена", радио док је био у емиграцији, која је очито била горка и трауматична, али много комфорнија од живота у овој разореној и ратом узбурканој средини. Сад после свега изјављује како је он још ономад, 1998. приметио да смо сви ми у Србији, па и "Време" "потонули у антиалбански расизам". Кад се већ афирмисао као заговорник НАТО интервенције као корисног лека, потписник петиција итд. кад изгоре од доследности, што још 1999. не даде нашу адресу тамо где треба, па да и ми завршимо као они у Абердаревој!

Уопште ми не пада на памет да сад објашњавам коме смо се ми и како и када супротстављали, кога жигосали, на шта указивали, колико дуго сам ја лично извештавао о националистичкој побуни косовских Албанаца, њеним историјским, социјалним, економским и политичким узроцима, када сам и како сликао "догађање народа" и како је народ крив што нас није послушао. Није.

Уопште се не осећам кривим што неко не може да постане Томас Ман. Не може. С веселом иронијом гледам како су неки помешали Хелсиншки одбор с Централним комитетом. Ипак, само због одбране личног дигнитета морам ипак да поручим г. Поповићу да, ако већ не може да нас заобиђе, нека бира речи.

Милан Милошевић, "Време" 613, 3. октобар 2002.

Кратко памћење – дугачак језик

Занимљиво је што у досадашњој полемици на страницама "Времена" само чланови, заступници и браниоци људских и осталих права "посрбљавају" расправу постављањем оних епских, гусларских питања где је ко и када био, ко је вјера, а ко ли не вјера, те ко је и када "издао". Уздржаност чланова редакције да на ту врсту "преиспитивања" одговоре бусањем у "груди јуначке" служи им на част. Верујем да читаоци "Времена", нарочито они који га прате од првог броја, добро памте.

Јер, памћење је важно, а његово "функционално скраћивање" симптоматично. Имам у виду писмо г. Богдана Иванишевића из Human Rights Watcha (Чињенице, право и извештавање, "Време" бр. 612 од 26. септембра 2002). Расправљајући о извештавању "Времена" са суђења Слободану Милошевићу, г. Иванишевић, тврдећи да новинари немају монопол на објективност упркос заогртању "мантијом своје (новинарске) професије" (?), брани Human Rights Watch од оптужбе за "пристрасност" коју је пронашао у текстовима новинара Ненада Љ. Стефановића и других београдских извештача са суђења.

Добар део начелних аргумената које г. Иванишевић опширно излаже потписала би, верујем, већина читалаца – све до тренутка у коме, готово успут, он дословно каже: "НАТО је 14. априла 1999. године бомбардовао колону албанских избеглица на путу између Дечана и Ћаковице, а дан касније преузео је одговорност за бомбардовање". Да ли је то истина?

Вест о бомбардовању избегличке колоне објавили су екипа агенције АП и ("српски") Медија центар у Приштини истог дана, у среду 14. априла 1999, а Прес центар Војске Југославије у дневном билтену за 14/15. април прецизира да је напад НАТО авиона на колону извршен у четири налета између 13 и 15 сати. У први мах објављено је да су у нападу погинула 64, да би тај број сутрадан био повећан на 79 мртвих и 43 рањена (албанска) цивила. Пре него што ће "преузети одговорност" – тако што је допустио могућност да је један Ф-16 једном ракетом гађао једно војно возило у колони – НАТО и Пентагон су у оптицај пустили следеће (дез)информације: (1) колону је бомбардовао југословенски миг-29, (2) југословенски авион, (3) артиљерија ВЈ, (4) војници из тенкова и оклопних транспортера маскирани у избегличку колону, (5) српска полиција која је пратила колону, (6) хеликоптери ЈРВ-а, (7) војници из погођене војне колоне, љути због НАТО бомбардовања... Све до изјаве (преузимања одговорности?) од стране портпарола НАТО-а Џејмија Шија: "Ако смо их и побили, барем их нисмо пре тога силовали и опљачкали!"

До неке врсте "преузимања одговорности" дошло је тек после петодневне истраге у Ратном ваздухопловству САД; као и увек, бомбардовање колоне било је "грешка" и "коллатерална штета". У међувремену су емитовани различити снимци комуникације пилота с центрима за навођење – из којих се ништа није могло закључити, осим да су пилоти били задовољни учинком напада. Али, прича се ту још не завршава. Неким "стицајем околности", на дан када је у име РВ САД генерал Ден Лиф признао грешку (једно возило у колони је било "легитимни војни циљ", "можда је било цивилних жртава", "компликован сценарио", "никада нећемо моћи да утврдимо све детаље", итд.), "Глазгов Хералд" објављује причу о томе да су албанске избеглице код Ћаковице жртве неуспеле тајне операције ЦИА-е, као и да су двојица британских пилота визуелно проверила циљ и, несигурни да је реч о војној колони, одустали од бомбардовања. Двојица њихових америчких колега донела су друкчију одлуку.

Све поменуте чињенице и сумње одавно су објављене (у "Времену" такође) и познате. Некоме ко говори у име Human Rights Watcha или као његов активиста требало би да су такође познате. Иначе, имамо посла са скраћеним памћењем и дугачким језиком.

Војислав Стојановић, "Време" 613, 3. октобар 2002.

Две занимљиве теме

Поштовани господине уредниче, текст вашег новинара М. Милошевића из последњег броја "Времена" једним делом је сасвим личан, а у целини се уопште не односи на тему полемике у оквиру које сте га објавили. Међутим, он има ту добру страну што отвара две важне теме о којима би можда стварно могла да се води садржинска полемика, када ова текућа буде једном окончана.

Прва је тема војне интервенције НАТО снага, нарочито с обзиром на то да нам такорећи непосредно предстоји улазак у Партнерство за мир и НАТО. Феномен је занимљив јер с једне стране на јавној сцени нема ниједног гласа који би се том уласку противио, а с друге стране се интервенција те исте алијансе готово једнодушно осуђује као ратни злочин (наши судови донели су чак и пресуду којом се одговорни функционери НАТО-а, у одсуству, осуђују на тешке затворске казне). Неки, опет, тврде да смо ту алијансу победили, па није јасно шта имамо од тога да јој накнадно приступамо (генерал Павковић – победник). Очигледно је да се ту нешто мора разјаснити. (...)

Друга важна тема коју ваш новинар инспирише јесте тема културе дијалога. Зашто интелектуални спор око неког одређеног питања овде тако лако прераста у свађу и аргументе *ad hominem*, чиме спор губи сваки смисао и сваку друштвену релевантност, ствара досаду и гађење код јавности, па тако обично и замире пре него што је уопште стварно и почео? Зашто владају таква нетрпељивост, нервоза и нестрпљење свакога ко се суочи са другачијим мишљењем или не дај боже критиком своје јавне делатности? И не ради се само о политичарима. Мени се лично чини да је такво стање започело с антологијском изјавом оног учесника Осме седнице (имена му се не сећам) који је одговорио на позиве за разумом и хладном главом чувеном реченицом "Напротив, нама сад требају вруће главе!".

Срђа Поповић, "Време" 614, 10. октобар 2002.

НАТО, ипак, дан после

"Време" је у прошлом броју одвојило стубац и по за писмо Војислава Стојановића које је ирелевантно у односу на полемику коју смо претходно на овим страницама водили Ненад Стефановић и ја. У тој полемици, која се односила на суђење Слободану Милошевићу и представљање тог суђења у овдашњој јавности, осврнуо сам се на исказ једног сведока о НАТО бомбардовању колоне албанских избеглица 14. априла 1999. године, и узгред сам навео да је НАТО преузео одговорност за бомбардовање дан касније, 15. априла. Господин Стојановић тврди да је НАТО преузео одговорност тек пет дана након догађаја. (...)

Међутим, не само да је тврдња г. Стојановића ирелевантна него је и нетачна. Како показује транскрипт НАТО конференције за штампу од 15. априла 1999. године (<http://www.nato.int/kosovo/press/p990415a.htm>).

.
int
/
kosovo
/
press
/
p990415a
.
htm

), НАТО је заиста већ дан након бомбардовања преузео одговорност. Портпарол Јамие Схеа је том приликом изјавио: "Јуче је пилот НАТО-а деловао на подручју западног Косова. ... Пилот је извршио напад на оно што је мислио да су војна возила у конвоју. ... НАТО бомба је уништила возило на челу колоне, за које сада верујемо да је било цивилно возило. Поново наглашавам, НАТО дубоко жали због губитка живота у овом трагичном догађају". Генерал Гиусеппе Марани је потом појаснио да су у ствари два авиона испустила бомбе на конвој. Схеа и Марани су на поновљена новинарска питања одговорили да искључују могућност да су авиони Војске Југославије одговорни за бомбардовање. Наредних дана НАТО је допуњавао, а делом и мењао, објашњење овог догађаја, о чему се детаљи могу прочитати у извештају Human Rights Watcha "Цивилне жртве НАТО бомбардовања", из фебруара 2000. године – извештаја у чијој сам изради учествовао. Али, остаје чињеница да је већ 15. априла 1999. године НАТО дефинитивно признао да су његови авиони, а не неко други, претходног дана изазвали погибију Албанаца из избегличке колоне.

Богдан Иванишевић, "Време" 614, 10. октобар 2002.

На крају

Тон и начин којим се "Време" бранило одликовали су се заменама тезе (Жарковић, Церовић), аргументима *ad hominem* (Вучићеви, Басара, Милошевић), увредама (Басара, Жарковић, Церовић), нетрпељивошћу, нервозом, бахатошћу, а на аргументе је одговарано или вербалним "досеткама" или скретањем расправе на теме које су са расправом имале врло мало везе.

У том скретању расправе на друге, ирелевантне теме најомиљенија је била тема НАТО интервенције (С. Церовић, В. Ћургуз, М. Милошевић, Љ. Рајић, Н. Радовић, Ж. Дацић). То је врло интересно. Да ли се мисли да НАТО интервенција из 1999. године ретроактивно оправдава злочине или се мисли да су том интервенцијом "поравнати рачуни"? У каквој је то уопште вези са злочинима које су наши сународници извршили у Босни, Хрватској и на Косову између 1991. и 1999. године, у наше име, по плановима нашег председника, уз помоћ наше војске и наше полиције и наших паравојних јединица и уз подршку великог броја наших грађана и наших важних националних институција?

Срђа Поповић, "Време" 618, 7. новембар 2002.

Патриотизам под окриљем диктатора

(...) Текстом "Љубазна ратна дописница за г. Поповића" Милана Милошевића, коначно и дефинитивно, после осам недеља, потврђена је моја оцена (коју нисам јавно публикувао) да је госпођа Соња Бисерко била врло блага, превише скрупулозна и изузетно

деликатна када је у листу "Feral Tribune" устврдила да се у Србији, у последње време злочини релативизују и деетнификују и да је начин како ту релативизацију и деетнификацију злочина пласирају тзв. независни медији као што су Б92 или "Време" једнако тоталитаран као и национализам који је својевремено покренуо ратну машинерију. Судећи по реакцији (на ту прилично бенигну констатацију госпође Бисерко) елитних уредника, коментатора и колумниста листа "Време" Жарковића, Милошевића и Церовића, не ради се о пласирању теза неких кругова србијанског друштва преко "Времена", већ лист "Време" представља бастион и сам епицентар релативизације и деетнификације злочина у садашњем србијанском друштву. (...)

За време интервенција авијације НАТО-а у СР Југославији, у пролеће 1999. године, српске власти предузеле су мере да се Косово потпуно етнички очисти протеривањем Албанаца. Један представник тадашње српске власти, на ратним концертима код споменика Кнезу Михаилу у Београду, хвалио се да је раисон д'етре бомбардовања Србије отпао јер Албанаца на Косову више нема. Стварно, показало се то касније, то хвалисање је било врло реално јер је са Косова протерано око 800.000 Албанаца. (...)

Након кампање авијације НАТО-а заустављен је егзодус Албанаца са Косова. Спречено је етничко чишћење територије у срцу Европе. У Куманову је закључен војно-технички споразум између представника НАТО-а и Војске Југославије након чега је обустављено бомбардовање СР Југославије, а преко 800.000 Албанаца вратило се из избеглиштва својим кућама.

Драгољуб Тодоровић, "Време" 618, 7. новембар 2002.

Без доброг краја

Мој проблем с овом полемиком био је у неспоразуму око садржаја и још више око значаја предмета расправе. Мислим, наиме, да смо овде увелико расправљали о нечему нејасном, недовољно одређеном, а не много значајном. Да је тема била слабо дефинисана види се по томе што се сви слажемо око индивидуалних кривица и нико не верује у колективне, али Срђа прави разлику између кривице и одговорности. Прво је,

вели, правна, а друго морална или каква друга категорија и може бити колективна, у овом случају српска.

Нека буде да је тако, да не бисмо запали у семантичка цепидлачења. Дакле, за кривицу следи суд и казна, а за одговорност – шта? Овде негде почиње неслагање. Да ли и за одговорност такође следи казна? Ни Срђа ни остали то не кажу, али Србија јесте искусила колективне казне у виду санкција и НАТО бомбардовања и нисам чуо да се неко од њих томе противио. Напротив, за неке од полемичара (Кандић, Л. Стојановић) био је неприхватљив апел против бомбардовања који смо ми неки потписали.

Стојан Церовић, "Време" 619, 14. новембар 2002.

Два важна слова

Да пређем на ствар – оно што господин Поповић највише замера "Времену" за мене је разлог да га читам. На пример, објављивање листа за време НАТО бомбардовања 1999: не знам где је г. Поповић био за то време, ја сам био у Земуну, надомак Београда. Морам да признам да ми првих дана уопште није било пријатно. Чак сам покушао да три бомбе које су ми пале на 100 метара од куће (и неколико десетина оних које су пале мало даље) схватим као васпитну меру добронамерног али приглупог учитеља који мисли да ће пацкама утерати деци памет у главу. И некако у то време се догодило да је "Време" почело да излази у својој ратној верзији. Сазнао сам какав је то утисак оставило на г. Поповића, али ред је да и он сазна моје утиске: "Ратно Време" је за мене било доказ да, изузимајући мени блиско окружење, постоје још неки људи који виде истоветности у методима примењеним од стране НАТО снага и оних популарно названих "снагама репресивног режима Слободана Милошевића". За мене је то био доказ да још увек постоје људи који се с времена на време куцну по челу и помисле: "Чек', чек', а шта ако ипак..." Што би рекао David Lynch: "The owls are not what they seem". Верујем да докле год постоје људи који сумњају у званично промовисане ставове (чији год они били, па макар их и сами понекад заступали), можемо да се надамо менталном/етичком/грађанском оздрављењу ове или било које друге групе људи. Јер, нису само Слободани навијачи тупави, има идиота и морона и на оној другој страни. И верујем у деетнификацију глупости.

Зашто смо се посвађали око бомбардована

Пише: Време

понедељак, 23 март 2009 23:23

Александар Васиљевић, "Време" 620, 21. новембар 2002.